

[Wilhelm]

legationen, har man pludselig en i forhold til fordelingen i salen i øvrigt firedobbelt overrepræsentation af kvinder. Det kan, hvis man ikke er fuldstændig naiv, kun tolkes – det er ikke mig, der diskriminerer – sådan, at disse partier faktisk undervurderer og nedprioriterer FN-arbejdet; det er fuldstændig ude af lod med den måde, de ellers bemander udvalgte, kommissioner osv. på.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om kapitalindskud i Det Danske Stålvaseværk A/S.

(Lovforslag nr. L 235. Fremsat 14/5 80).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Demsitz: (S):

Det er en kendsgerning, at Det Danske Stålvaseværks betydning for beskæftigelsen er meget stor. Det må derfor være indlysende for enhver, at en virksomhed, der i dag beskæftiger knap 3.000 ansatte, og som indirekte giver beskæftigelse til hver tredje i området, er en virksomhed, vi bliver nødt til at støtte.

Socialdemokratiet har tidligere vist vilje til at støtte Stålvaseværket i dets bestræbelser på at udvikle sig til et af de mest moderne stålvaseværker, der findes i verden. I løbet af 1980 vil den totale råstålproduktion blive kontinuerligt strengstøbt, hvilket er en væsentlig mere rationel produktionsmetode end den, man tidligere har benyttet, også sam-

menlignet med andre stålvaseværker i verden. Som det eneste stålvaseværk, der udelukkende baserer sin produktion på skrot, står virksomheden i dag som et godt eksempel på, hvorledes man kan benytte genbrug. Dette er noget positivt ikke alene set ud fra et beskæftigelsesmæssigt synspunkt, men det skal tilføjes, at man alene i 1979 havde en valutaindtjening til landet på 475 mill. kr. Virksomheden er uden skyld i den situation, den nu er bragt i. Skrotpriserne har taget en fantastisk stigning, samtidig med at olien og anden energi er blevet mangedobbelt dyrere, end den var bare for 1 år siden.

Ud fra disse betragtninger, nemlig de beskæftigelsesmæssige, de valutariske og måske også de stålforsyningsmæssige, er det af væsentlig betydning ikke alene at bevare en sådan virksomhed, men også at støtte den. Vi ser i socialdemokratiet frem til et positivt arbejde i udvalget.

Fogh Rasmussen (V):

Da mit partis ordfører i denne sag, hr. Arne Christiansen, er forhindret i at være til stede, skal jeg om dette forslag sige følgende:

Der er kun gået 2 år og 2 dage, siden folketinget sidst drøftede kapitalindskud i Det Danske Stålvaseværk. Dengang udtrykte venstres ordfører principiel betænkelighed ved statsmagtens aktive engagement i erhvervslivet. Sporene skræmmer. Vi behøver blot at se til vore nordiske nabolande. Argumentationen for bistand til Det Danske Stålvaseværk var imidlertid så stærk, at en undtagelse fra reglen kunne forsvares.

Prognoser og forventet udvikling inden for den europæiske stålindustri har imidlertid ikke holdt stik. Navnlig har en uheldig udvikling af forholdet mellem salgspriser og skrotpriser i 1979 ført til den nuværende situation, hvor ny kapitaltilførsel er nødvendig. En årsag har også været en række EF-landes eksport af skrot til ikke-EF-lande trods en aftale helt tilbage fra 1953 om at begrænse en sådan eksport. Her ligger klart en opgave for regeringen i fortsat at presse på for sådanne aftalers overholdelse, og jeg kunne føje til og understrege, at det samme gælder nødvendigheden af en fælles stålpolitik med henblik på omstrukturering af Europas stålproduktion.

[Fogh Rasmussen]

Allerede i september sidste år blev der råbt vagt i gevær, idet bestyrelsen fik pålagt at overveje, hvorvidt der i 1980 ville opstå behov for supplerende kapitaltilførsel, samt at komme med forslag til tilvejebringelse af en sådan. Ganske selvfølgelig måtte der i så fald også ske en revision af langtidsvurderingen af selskabets drift.

Det er det, der nu er sket, og som vi nu skal tage stilling til: behovet for tilførsel af en ansvarlig lånekapital på 108 mill. kr. fra staten, ganske som for 2 år siden. Hertil kommer aktionærernes og bankernes forpligtelser. Man bibeholder altså princippet, som har været gældende for Stålvalseværkets finansiering i de 40 år, det har eksisteret. Der bliver heller ikke nu tale om driftssubsidier.

Vi har også noteret, at industriministeren som et led i rekonstruktionsplanen har gjort det til en betingelse, at der med virksomhedens ansatte opnås aftale om en bonusordning el. lign., der kan betinge en bedre udnyttelse af virksomhedens anlæg. Dette læser vi som et krav om indførelse af et produktivitetsfremmende lønsystem, og det vil vi gerne, så stærkt som det er muligt, fastholde.

Tilbage står vurderingen af virksomhedens betydning som stålproducent samfundsøkonomisk og beskæftigelsesmæssigt. Betydningen på disse områder er næppe blevet mindre siden 1978, og der er intet i den europæiske stålpolitik, der taler for at opgive den danske stålproduktion. Den internationale arbejdsdeling på dette område lader jo vente på sig. Ser vi ud over grænserne, ser vi, at Stålvalseværket ikke står alene med problemerne. I en tid, hvor krisen rammer små og store virksomheder, må argumentationen for kapitalbistand til en enkelt virksomhed naturligvis være stærk, og man kan spørge: er den tungtvejende nok? Bemærkningerne til lovforslaget tyder på det.

Venstre vil gerne se problemerne yderligere belyst under udvalgsarbejdet.

Kjelgaard (KF):

Da vi i 1978 behandlede lov nr. 247 og bemyndigede staten til at indskyde kapital i og stille garantier for Stålvalseværket, gjorde vi det i tillid til, at det, handelsministeren sagde dengang, holdt stik. Det gjorde det ikke. 2 år efter skal vi til det igen. Tidsinter-

vallerne bliver kortere og kortere, og en ny kriseløsning skal nu etableres.

Industriministeren siger i sin fremsættelse, at de regnskabsmæssige tab er blevet væsentligt større end skønnet ved rekonstruktionen i 1978, bl. a. på grund af en ugunstig udvikling i forholdet mellem selskabets salgspriser for stål og indkøbspriser for skrot. Det er rigtigt, mærkeligt nok, at priserne på skrot, og for den sags skyld også priserne på energi, er steget meget kraftigere end priserne på stål, som alle lande tilsyneladende konkurrerer om at producere med statstilskud og tab. Mon ikke de stålproducerende lande snart kunne lære lidt af de olieproducerende lande, lære lidt af OPEC-landene, der værdsætter deres egne produkter højt, og som ikke ville have ret megen glæde af dem, uden at de kunne købe stål? For øvrigt, hvorfor er skrotaftalen ikke forhandlet færdig inden 1. april, og hvad har regeringen gjort for at presse på for at få den aftale i orden?

Industriministeren siger endvidere, at her til kommer, at valutakursudviklingen har haft til følge, at selskabet i 1979 har måttet registrere betydelige tab af egenkapital i form af kurstab på selskabets udlandsgæld. Valutakursudviklingen er sådan en dejlig camoufleret størrelse, men lad os dog sige tingene, som de er: valutakursudviklingen betyder kort og godt regeringens fejlslagte økonomiske politik, og er der nogen som helst grund til at tro, at den ændrer sig væsentligt i de kommende år?

Det fremgår af bemærkningerne, at den årlige 5 pct.s devaluering af den danske krone vil give stålvalseværket et tab på ca. 30 mill. kr. om året. Kan vi, hr. industriminister, regne med, at de danske devalueringer eller kronejusteringer kan holdes inden for den ramme i de kommende år? I 1979 har kurstabene været ca. 70 mill. kr., det svarer nogenlunde til 10-15 pct., og meget tyder på, at de bliver større fremover.

Det samme mønster vil være gældende for renteudviklingen, som også er en følge af den økonomiske politik. Er der udsigt til bedring? Vil virksomhedens rentebyrde blive mindre i de kommende år? Den var i 1978 ca. 62 mill. kr. og i 1979 ca. 77 mill. kr., altså en stigning på ca. 25 pct. Vil denne stigning i rentebyrden for dansk erhvervsliv fortsætte?

[Kjølgaard]

Der er mange bemærkninger til lovforslaget, men der mangler nogle oplysninger. Hvem er egentlig aktionærerne? Er der sket ændringer i aktionærkredsen siden sidste saltvandsindsprøjtning i 1978? Er aktiekapitaludvidelsen på de 54 mill. kr. bindende tegnet? Er der en klar og utvetydig aftale om refinansiering af de 161 mill. kr.? Er der en klar og utvetydig aftale om rentestøtten på 33 mill. kr. fra virksomhedens bankforbindelser?

Hvordan er virksomhedens kapacitetsudnyttelse? Den er tilsyneladende ikke for stor, for det fremgår af bemærkningerne, at det er et led i rekonstruktionsplanen, at der med virksomhedens ansatte opnås aftale om en bonusordning el. lign., der kan betinge en bedre udnyttelse af virksomhedens anlæg. Det er lidt besynderligt at tale om bonus i en virksomhed, der giver underskud, og som ikke er fuldt udnyttet trods import af skrot. Noget tyder på, at kapaciteten er blevet for stor i forhold til den skrotmængde, der findes i Danmark, og dermed i forhold til den miljøbevarende og genbrugsmæssige idé, der ligger i at bevare værket.

Staten har ikke fået renter af sin investering siden 1978, og aktionærerne får intet udbytte. Selv om ministeren siger i bemærkningerne, at der er tale om en vellede virksomhed både teknisk og kommercielt og en dygtig medarbejderstab, kan man godt på basis af de økonomiske fremtidsperspektiver have sine tvivl om, at det løser noget som helst at tilføre virksomheden ny kapital. Man kunne frygte, at det bare bliver en udskydelse af problemerne.

Jeg håber, at ministeren under udvalgsarbejdet vil være i stand til at fjerne denne tvivl og frygt, så vi kan få noget fornuftigt ud af det.

Askjær Jørgensen (FP):

Forelæggelsen af denne sag virker, som om man har fantastisk hårdt brug for nogle argumenter, og så tager man fat på det med det miljømæssige. Jeg kan meddele såvel ministeren som den socialdemokratiske ordfører, at der er gode muligheder for at eksportere skrot. Det giver altså eksportindtægter.

Når den socialdemokratiske ordfører snakker om, hvor store eksportindtægter man har haft i anledning af Stålvalseværket, på

400-500 mill. kr., må den socialdemokratiske ordfører godt være opmærksom på, at når man forarbejder stål, forbruges der en del energi. Jeg har ladet mig fortælle af visse socialdemokratiske ministre, at det er blevet dyrere at importere energi. Tallene, man slynger om sig med, med eksportforretningen for Danmark ved at have det stålvalseværk, har ikke hold i virkeligheden hverken helt eller halvt, hvis vi skal gå over til at tale om nettotal. Derfor var det noget sludder, den socialdemokratiske ordfører kom med. Det var vi for øvrigt belavet på forlods, så vi var ikke forbavsete.

Den socialdemokratiske ordfører sagde også noget, som var sandt, nemlig at Stålvalseværket og dets ledelse er uden skyld i den situation, man har bragt det i. Det er nok rigtigt, for jeg tror ikke, der er så mange af Stålvalseværkets ledelses folk, der har stemt på socialdemokratiet, og det er det, der er hovedansvarligt for, at det er gået rigtig tude-skidt. Det er klart, det er socialdemokratiet, der har lavet et rigtig elendigt klima at drive erhvervsvirksomhed i i Danmark, og sådan nogle øretæver, som erhvervslivet får igennem højrentesituationen og kurstabet, fordi den danske valuta forringes på grund af den elendige socialdemokratiske politik, det er det, det drejer sig om.

Når vi for et par år siden ikke kunne gå med, var det, fordi vi mente, at det er helt halsløs gerning at prøve på at lave den slags saltvandsindsprøjtninger i erhvervsvirksomheder, der er i knibe. Så lang tid vi har socialdemokratiske regeringer i Danmark, er det at ofre penge på noget, som er helt umuligt. Hvis man derimod havde en regering i Danmark, der var i stand til at styre samfundet, burde man seriøst overveje, om man skulle opretholde Stålvalseværket. Men det er urimeligt i denne situation at trække penge op af lommerne på danske arbejdere, f. eks. arbejdere på svineslagterier i Herning eller tekstilfabriksfolk. Det er helt konkret - det kan jeg meddele formanden for erhvervsudvalget - det, den socialdemokratiske minister foreslår, altså at man skal trække nogle penge op af lommerne på danske arbejdere og forære dem til de kapitalfolk, der ejer Stålvalseværket. Det er det socialdemokratiske forslag, det er det, vi har til behandling. Jeg ved ikke, om socialdemokraterne synes, det

[Askjær Jørgensen]

er særlig smart, men det er altså det, der foregår.

Helt konkret har underskuddet svaret til 75.000 kr. pr. år pr. medarbejder. Det kan også regnes ud i forhold til, hvor meget man producerer; så er det noget med 250 kr. pr. t stål, man har produceret. Det har altså givet et underskud på 250 kr. for hver ton, man har produceret.

Vi tør ikke være med til at gøre et forsøg på at holde liv i Stålvalseværket, så lang tid vi har så dårligt et politisk styre i Danmark. Vi tror, det er spildt. Vi er klar over, at den socialdemokratiske regering ikke har nogen som helst mulighed for at forbedre erhvervs-klimaet i Danmark, og derfor ville det være spildt at forsøge at redde en erhvervs-virksomhed på den facon, så lang tid det er socialdemokraterne, der styrer.

Derfor er det et absolut konkret nej fra vor side.

Rahbæk Møller (SF):

Det er foruroligende, at der så hurtigt efter det forrige kapitalindskud atter skal tilføres Stålvalseværket midler fra staten. Specielt er det foruroligende, da staten forudsættes at indskyde dobbelt så stort et beløb som de private aktionærer. Det kan tages som et udtryk for de private aktionærers bedømmelse af værkets fremtidsmuligheder. Det kunne selvfølgelig også skyldes, at aktionærerne simpelt hen ikke råder over tilstrækkeligt store midler. I den forbindelse vil jeg bede ministeren om her fra talerstolen at oplyse om, hvem der er aktionærer i Stålvalseværket, og dermed også, hvem det primært er, som staten nu skal give en håndsrækning.

Nu understreger ministeren stærkt i bemærkningerne, at Stålvalseværket har en stor samfundsmæssig betydning, både på grund af dets betydning for den lokale beskæftigelses-situation, og fordi det er en genbrugsvirksomhed. Denne vurdering er vi enig i. Men så var det også mest naturligt, om værket var en rent offentlig virksomhed i stedet for en privat virksomhed, der hele tiden får offentlig støtte. Værket kunne simpelt hen nationaliseres.

I hvert fald burde statsindskuddet indgå som egentlig aktiekapital. Jeg ser i bemærkningerne, at der under visse omstændigheder kan blive tale om en sådan konvertering. Vi

finder, at både det i 1978 givne og det kapitalindskud, der nu gives, straks bør konverteres. Den indflydelse, som en sådan statslig aktiekapital ville indebære, bør repræsenteres af de ansatte i virksomheden.

I det hele taget bør de ansatte drages langt mere ind i beslutningsprocessen, også i forbindelse med selve kapitalindskuddet. Det burde f. eks. være en selvfølge, at kapitaltilførslen ikke fandt sted, uden at de ansatte havde markeret tilslutning hertil. Det vil de formodentlig gøre af hensyn til deres egen beskæftigelse, men det kunne være rart at få det konstateret. Navnlig er det væsentligt, at de ansatte kan sige god for en række detaljer i aftalen. F. eks. står der i bemærkningerne, at det er et led i rekonstruktionsplanerne, at der med virksomhedens ansatte opnås aftaler om en bonusordning el. lign., der kan betinge en bedre udnyttelse af virksomhedens anlæg. Det er væsentligt at vide, om de ansatte nu også er indforstået med, at de skal til at være med til at indføre produktionsfremmende lønsystemer.

Et andet sted tales der om en personaleindskrænkning på 425 medarbejdere, der skal finde sted ved naturlig afgang. Det ville være mere betryggende, om der var en egentlig beskæftigelsesgaranti, som f. eks. bryggeriarbejderne har opnået det.

Afslutningsvis skal jeg sige, at vi naturligvis ikke vil modsætte os, at Stålvalseværkets fortsatte drift sikres, men vi er nødt til at tage de forbehold, jeg her har nævnt, så det ikke kun bliver nogle private aktionærer, vi skal støtte. Jeg er spændt på at høre ministeren fortælle, hvad det er for nogle aktionærer, der nu har bedt om statstilskud.

Janne Normann (RV):

Det er ved at blive en vane for mig, hver gang vi skal behandle spørgsmål om tilskud til erhvervslivet, at starte med at fortælle, at det radikale venstre principielt er modstandere af støtte til erhvervslivet, og så derefter prøve at komme over vanskelighederne ved at forklare, hvorfor vi netop i dette tilfælde må gøre en undtagelse.

Men her er det nu ikke så vanskeligt. Det er klart, at reglen om, at vi ikke vil støtte erhvervslivet, må have undtagelser, og Stålvalseværket er i den situation, det står i i øjeblikket, en oplagt undtagelse. Det har en

[Janne Normann]

vældig stor betydning for valutabalancen, der er mange tusinde mennesker, hvis eksistens er afhængig af virksomheden, og forhåbentlig er der da også udsigter til, at virksomheden kan blive mere rentabel, hvis ikke omkostningerne fortsat vokser så meget stærkere end indtægterne. Det er naturligvis svært at spå om.

Jeg håber ikke, vi skal til hvert andet år at give kapitalindskud til Stålvalseværket, for også denne virksomhed må naturligvis i det lange løb selv kunne klare sig. Men med de midlertidige vanskeligheder, vi har fået så klart dokumenteret i det materiale, vi foreløbig har fået, kan jeg tilsige lovforslaget radikal støtte.

Brusvang (CD):

Med de naturlige forbehold, der måtte følges af, at der alene er tale om en førstebehandling, kan jeg meddele, at centrum-demokraternes folketingsgruppe i princippet er positivt indstillet på at medvirke ved gennemførelsen af det fremsatte lovforslag.

Wilhelm (VS):

Vi har jo, som flere har været inde på, set et tilsvarende indgreb i 1978. Dengang fortalte regeringen i sin fremsættelse, og det fremgik af værkets papirer til erhvervsudvalget, det fremgik af revisorerens plan for reorganisering osv., at med denne injektion, som man kaldte det, ville Stålvalseværket blive en sund og rentabel virksomhed. Det var ikke kun os, der fik den opfattelse. Den står noget i modstrid med det, ministeren nu skriver, at man allerede dengang forudså, at det kunne blive nødvendigt igen osv., men det var ikke kun os, der opfattede det sådan. Jeg vil gerne citere venstres ordfører fra dengang, hr. Ellemann-Jensen. Han talte om – Folketingstidende 1977–78 sp. 10339:

»... ministerens helt klare tilkendegivelse af, at det er en absolut forudsætning for statens deltagelse, at kapitaltilførslen kan sikre Det Danske Stålvalseværks beståen på længere sigt som rentabel virksomhed.«

Det var det grundlag, venstre gik med til det på. Sådan lå det dengang. Hr. Kjølgaard, som oven i købet er ordfører igen i dag, udtrykte det sådan (sp. 10340):

»Jeg har indtryk af, at de beregninger og redegørelser, der ligger til grund for lovforslaget, er forholdsvist realistiske.«

Det var dem, der sagde, at det blev en rentabel virksomhed. Jeg kunne fortsætte med hr. Arne Melchior – nu er han her ikke – og hr. Bolvig, som sagde (sp. 10345):

»Hvis Valseværket får den påtænkte økonomiske transfusion, vil vi få et af verdens mest moderne og konkurrencedygtige stålværker.«

Det var forudsætningerne.

VS gik imod dengang. Jeg vil gerne beklage en del af de vurderinger, jeg dengang kom med, nemlig følgende (sp. 11502):

»Det er min forudsigtelse, at der ikke går tre år, før de er her igen med hatten i hånden.«

Det var ikke præcist nok – der gik 2 år og 2 dage.

Når vi gik imod dengang, var det med den begrundelse, at det ikke kan være rigtigt med de aktionærer, som Stålvalseværket har, at de ikke selv ville foretage de investeringer, hvis de selv troede på, at det her blev en rentabel virksomhed. For hvad var det for aktionærer? Hr. Rahbæk Møller efterlyste dem. Jeg kan da godt nævne dem, for VS fik fremskaffet oplysningerne dengang gennem udvalgsarbejdet: A. P. Møller-gruppen 32 pct., Lauritzen-gruppen 15 pct., de 3 hovedbanker 14 pct., Arbejdsgiverforeningen 13 pct., ØK-gruppen 8 pct., Carlsbergfondet 4 pct. – det var allerede 86 pct. hos nogle af de tørkeramte virksomheder dér – og de sidste var såmænd bl. a. Højgaard & Schultz, der kalder sig noget andet i denne sammenhæng. Det er altså ikke nogle ubekendte små virksomheder. Hvem tror på, at lige præcis disse virksomheder er så illikvide, at de ikke kunne skaffe disse investeringer, hvis de selv mente, at det gjorde værket til en rentabel virksomhed? Men det er klart, når man bare kan komme rendende til den socialdemokratiske regering og bede om at få snablen ned i skatteydernes kasse og hente 300 mill. kr., som man gjorde dengang, og 108 mill. kr., som man gør nu, så ville man være en dårlig forretningsmand, hvis man ikke gjorde det.

Hvad er det for forudsætninger, der er ændret siden da? Det er også interessant. Det fremgår meget åbenhjertigt, når man ser grundigt efter i ministerens bemærkninger til lovforslaget. Det er simpelt hen EF. Det er

[Wilhelm]

EF, der har gjort skrotpriserne dyrere, og det er EF, der har holdt færdigvarepriserne lave. Nu kommer man på grund af sin egen EF-afhængighed og vil have, at skatteyderne endnu en gang skal være til grin for deres egne penge.

Det bliver endnu en gang uden VS. Jeg håber, at det denne gang i modsætning til sidst også bliver uden SF. Jeg synes, det er fordukkende ud over alle grænser, at man også på dele af venstrefløjens skal ryge med på en argumentation som den, regeringen her for anden gang lægger op til. Vi mener, at der skal være et stålvalseværk i Danmark. Vi mener, at det har en miljømæssig, beskæftigelsesmæssig, ressourcemæssig osv. god funktion, at der laves stål af skrot, men vi mener, argumentationen er forløjet, når man kommer med de dér selskaber og siger, at de ikke ville kunne klare det, og at det alligevel ved hjælp af dette dræn fra skatteyderne kan gøres til en rentabel virksomhed. Det kan simpelt hen ikke være rigtigt begge dele. De vil komme igen og igen, så længe naiviteten eller viljen til at spytte i de store kapitalisters bøsse er lige så stor, som den er hos den nuværende industriminister.

Arne Bjerregaard (KrF):

Det er beklageligt, at Stålvalseværket efter kun 2 år på ny må have tilført kapital, også efter det, som blev fremført dengang om – som det nu er citeret af hr. Wilhelm – at nu er alt klaret, nu ville alt gå godt, når vi gjorde dette. På den baggrund er det dobbelt beklageligt, at man nu kommer igen og vil have sikret endnu større kapitaltilførsel.

Vi må sige som de radikale, at vi principielt er imod statsstøtte til erhvervslivet, i alt fald til bestemte, udpegede virksomheder. Men vi må tilføje, at Stålvalseværket indtager en klar særstilling, idet det næsten alene bruger affald. Både ud fra miljømæssige og ud fra ressourcemæssige betragtninger må det selvfølgelig være i samfundets interesse at bevare sådan en virksomhed eller i alt fald sørge for, at man får opsamlet og brugt det affald, der er i samfundet.

Men man kan stille spørgsmålstejn ved, om det ud fra en rent nationaløkonomisk analyse vil vise sig, at det er den rette måde, vi gør det på ved at opretholde Stålvalseværket. Jeg er ikke 100 pct. sikker på, at det er

det rigtige, som det i alt fald har kørt, og som det kører. Man fremfører, at man har en valutarisk gevinst ved at have Stålvalseværket. Man kan diskutere, om man ikke på anden måde kunne få den samme gevinst. Det er ikke givet, man får denne gevinst ved selv at have et stålvalseværk. Vi mener i alt fald, der kan stilles mange spørgsmålstejn ved det rimelige i at opretholde det. På den anden side må vi sige, at nu har man sat mange penge i foretagendet, og så er det et spørgsmål, om man skal slippe alle de penge, som man har sat i foretagendet, for det hele er jo tabt, hvis man ikke kommer med et kapitalindskud nu. Det er næsten det eneste, der er 100 pct. sikkert, at så får man i al fald ikke ret meget ud af den virksomhed.

Hvis vi skal gå positivt ind i dette, håber vi selvfølgelig, at regeringen denne gang er på fastere grund end i 1978, og vi håber, at den kapital, som ministeren nu siger er nødvendig – ikke blot den, som staten skal indskyde, men den kapital, som er nødvendig – reelt er til stede, at der er sikkerhed for, at Stålvalseværket får den nødvendige kapital på den rette måde, sådan at de prognoser, man opstiller, virkelig kan holde, så vi ikke igen skal stå her om et år og bevilge nye 108 mill. kr. plus andre millioner udefra.

Selvfølgelig tror vi da meget på ministeren, men tør ministeren heroppefra garantere, at det forholder sig sådan – selvfølgelig har man den bedste formodning, men lad os så sige, at man har den bedste samvittigheds-mæssige formodning – at Stålvalseværket efterhånden vil kunne opvise positive regnskaber? Så vil vi, uden at vi i øvrigt skal binde os, vise os positive i forhandlingerne i udvalget.

Ib Christensen (DR):

I lighed med andre ikke socialistiske partier er retsforbundet imod erhvervstilskud, men i modsætning til de pågældende partier er vi ikke bare imod det i princippet, vi er også imod det i praksis. Det er i og for sig ejendommeligt at høre repræsentanter for såkaldte liberale partier her tage til orde for en erhvervsstøtte, der ikke er generel – for det er de jo tilhængere af, når det kommer til stykket – men er selektiv. Men sådan oplever man immervæk så megen modstrid mellem ord og handling.

[Ib Christensen]

Det Danske Stålvalseværk er i sin oprindelse et protektionistisk foretagende, og det kunne være rigtigt at opbygge det dengang, da vi under krigen havde en vanskelig forsyningsssituation. Men senere opretholdt man det ved protektionistiske midler, med skrot-eksportforbud o. lign. Det gjorde man i mange år, indtil EF aflivede dette eksportforbud vedrørende skrot. Man kan sige, at det er ikke beklageligt ud fra vort synspunkt. Man kan måske ikke sige, at EF-stålordninger i sig selv har været til skade for Stålvalseværket, for de har jo været med til at jobbe EFs stålpriser op over verdensmarkedsprisen – altså også protektionisme – men det, der nok har skadet Stålvalseværket meget, er naturligvis, at en række EF-lande med voldsomme beløb, med enorme milliardbeløb – for Frankrigs vedkommende i løbet af få år alene 70 mia kr. – har postet skatteydermidler i deres stålproduktion. Det er klart, at der er få virksomheder, der under de betingelser kan klare sig.

Det spørgsmål melder sig derfor, om vi skal tage konkurrencen op med andre landes statskasser. Det mener vi ikke vi skal gøre, hverken når det drejer sig om landbrug eller om andre former for erhvervsvirksomhed. Det har vi simpelt hen ikke bund i kassen til, og det er simpelt hen heller ikke rigtigt ud fra danske forsyningsmæssige interesser. Vi er interesseret i de lavest mulige stålpriser, med den industristruktur, vi har, og vi importerer næsten alt vort stål. Derfor kan det ikke være vores anliggende, vores interesse, hverken som skatteydere, som forbrugere eller som stålforbrugere ved kunstige midler at holde liv i noget, som alligevel ikke kan klare sig, delvis altså på grund af andre faktorer end dem, vi er herre over.

Det kommer ikke bag på os, at man nu så kort efter igen søger om ny kapital til Stålvalseværket, og ligesom andre ordførere kan jeg også forudse, at det nok ikke bliver sidste gang, man vil kræve skatteydermidler postet i dette foretagende. Læser man bemærkningerne igennem, kan man se, at de fra først til sidst er behæftet med enorm usikkerhed omkring den kommende udvikling. Derfor er det at forudse, at det nok ikke bliver sidste gang, man vil bede om disse midler. Man kan tilføje, at det vel kun er at trække pinen ud, hvis man igen poster midler deri.

Jeg vil ligesom SFs ordfører gerne have at vide, hvem det er, der ejer dette stålvalseværk, og hvorfor de ikke selv vil skyde midler i foretagendet. Det kunne være interessant at få at vide. Det er i hvert fald det mindste krav, den danske offentlighed kan stille, at få at vide, hvem der ejer dette værk, og hvorfor de ikke selv er villige til at skyde midler i foretagendet, sådan at det kan reds.

På den baggrund, jeg her har nævnt, må vi naturligvis blankt afvise at medvirke til dette lovforslags vedtagelse. Vi agter at stemme imod.

Industriministeren (Erling Jensen):

Selv om det måske kunne gå i glemme efter det sidste indlæg, skal jeg da benytte lejligheden til at takke for, at der synes at være et overordentlig stort flertal i denne sal, der vil være med til at give Stålvalseværket den økonomiske håndsrækning, der er beskrevet i lovforslaget. Det takker jeg for.

En række af de spørgsmål, der er rejst, egner sig til besvarelse i udvalgsarbejdet, og det er jeg helt beredt til.

Jeg kan allerede her understrege, at den bonusordning, hr. Fogh Rasmussen peger på, er et led i rekonstruktionsplanen, og jeg er vidende om, at der netop i disse dage forhandles om en sådan.

Jeg kan over for hr. Kjelgaard nævne, at når skrotaftalen ikke er bragt i hus pr. 1. april, skyldes det – måske ikke særlig overraskende – at parterne ikke er enige om dens indhold. Der arbejdes videre, og vi arbejder fra dansk side naturligvis meget ihærdigt ud fra de synspunkter, vi har.

Hr. Kjelgaard spørger, om der er tale om klare og utvetydige krav til andre investorer end staten. Det er der. Der er tale om som en klar og utvetydig forudsætning for statens indskud, at de andre indskud finder sted i overensstemmelse med det, jeg har opgivet.

Jeg skylder vel at sige til hr. Arne Bjerregaard, der beder mig om nogle garantier, at sådanne ville jeg finde det aldeles ukorrekt at give. Man kan ikke give garantier for, at fremtiden for en meget stor erhvervsvirksomhed, der er overordentlig afhængig af internationale konjunkturer, vil få det forløb, man har søgt at beskrive. Jeg tror, det kan siges, at man har søgt at være så omhyggelig

[Industriministeren]

som muligt i sine kalkulationer, i sine budgetter, i sine fremskrivninger, men garantier, nej, så vil jeg hellere bevare min gode samvittighed uden garantierne.

Askjær Jørgensen (FP):

Hr. Arne Bjerregaard gjorde mig lidt bekymret ved sin ordførertale. Hr. Arne Bjerregaard udtrykte, at han håbede, regeringen var på fastere grund nu end i 1978. Det er en mærkelig udtalelse, for nu er vi i den situation, at kristeligt folkeparti har indgået en fast aftale med regeringen, og det burde da fortælle hr. Arne Bjerregaard, at regeringen var på fastere grund, når der var indgået et forlig med kristeligt folkeparti, men det tror hr. Arne Bjerregaard åbenbart ikke selv så meget på. Jeg er blevet bekræftet i min opfattelse, at det ikke er meget beventt for regeringen, at den støtter sig til kristeligt folkeparti. Det bekræftede hr. Arne Bjerregaard over for mig nu. Det er kun en yderligere begrundelse, at da vi har en usikker politisk situation, er det forkert at gå ud i det her foreslåede.

Der var en enkelt ting, jeg ikke fik med i første omgang. De mange millioner kroner, som industriministeren ønsker at bruge, kan regeringen kun skaffe sig ved at sælge nogle statsobligationer, for man har jo ingen penge i kassen. Hver gang man sælger en håndfuld statsobligationer, presser man yderligere renten op. Det vil sige, at ved at foretage dette over for Stålvalseværket, forøger man rentebyrden for hele det danske erhvervsliv, for alle de boligsøgende, for de unge under uddannelse osv. Det vil sige, at alle andre erhvervsvirksomheder i Danmark får deres situation finansieringsmæssigt og afsætningsmæssigt forringet, og det vil helt givet koste et betydeligt antal arbejdspladser. Man påberåber sig, at man vil opretholde nogle arbejdspladser, men man gør det stik modsatte. Virkningen vil helt givet være på landsplan, at der vil blive nedlagt mange flere arbejdspladser, end man vil opretholde ved dette.

Det er yderligere en grund til at sige nej til forslaget.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg bad ministeren oplyse, hvem der er aktionærer i Stålvalseværket. Jeg forstod, at hr. Ib Christensen tilsluttede sig dette ønske, men ministeren svarede ikke. Det er klart, at

vi kan få det oplyst under udvalgsarbejdet, og det vil være rart at have det skriftligt, men jeg synes egentlig også, det ville være rart at få det allerede nu, så det foreligger for det samlede ting. Hr. Wilhjelm oplæste en liste, som er 2 år gammel, og i givet fald kan ministeren blot oplyse, at denne liste stadig væk er korrekt, hvis det er tilfældet. Jeg synes, det var rart at få oplyst: hvem er egentlig aktionærer? Hvem er det, vi skal give det tilskud til?

Wilhjelm (VS):

Jeg vil først sige, at jeg finder, det må være en fuldstændig selvfølgelighed for partier, der vil gå ind og støtte på denne måde, at de gør det til en ufravigelig forudsætning, at aktionærernes kapital er tabt. Staten har risikeret på skatteydernes vegne over 300 mill. kr. Hvad de er værd i dag, er nok mere end tvivlsomt. Aktionærerne blev dengang ikke pålagt mere end at ryste op med 54 mill. kr. Det var ikke mere, end de kort tid forinden havde bevilget sig selv i fondsaktier. De har reelt ikke givet noget ekstra i forbindelse med driften af dette foretagende, hvor de skummede fløden i nogle år. Staten gik ind, så længe det var underskudsgivende. Så skulle staten betales ud, og skatteyderne skulle ud af billedet, når det blev overskudsgivende. Og så skal staten og skatteyderne ind igen, når det bliver underskudsgivende en gang til. Det burde være komplet uacceptabelt også for kristeligt folkeparti, der taler om, at pengene er tabt osv. Stil dog i det mindste den betingelse, at aktionærkapitalen er væk, er tabt!

Jeg mener, der skal stilles yderligere betingelser for, at staten går ind. Jeg mener, der skal være ordentlige perspektiver for den arbejdsplads, så det ikke går hen og bliver noget, som kan anvendes – misforstået – som argument imod socialisering. Det har det intet med at gøre, men det ved vi det bliver anvendt til, hvis man kommer dryssende her hvert andet år og kræver nye skatteydermillioner.

Det skulle ikke være så svært at stille det krav, for den daværende handelsminister sagde udtrykkelig for 2 år siden – Folketings-tidende 1977-78, sp. 11505:

»Der bliver altså ikke tale om, at vi går ind og redder nogle aktionærer, og at det er

[Wilhelm]

skatteydernes penge, der bliver smidt i grams, medens aktionærerne redder deres penge. Staten har sikret sine penge bedre end aktionærerne.»

Nu er der altså yderligere tabt penge; så må det være de aktionærpenge, der er tabt.

Allerede sidste gang blev den daværende minister kraftigt kritiseret – også fra partier derovre – for at komme den 19. maj, kort før folketinget skulle lukke, med sådan et kupagtigt forslag, som man ikke kunne nå at behandle ordentligt. Det blev kraftigt kritiseret. Nu har staten haft en kommitteret siddende i Stålvalseværkets bestyrelse i 2 år, og ministeren skriver selv, at han er blevet holdt løbende underrettet gennem denne kommitterede og gennem selskabets bestyrelse i disse 2 år. Nu kommer man her til en førstebehandling endnu senere, den 21. maj – kupagtigt – erhvervsudvalget har sagen på allerede i eftermiddag, og der står oven i købet på dagsordenen: eventuel afgivelse af betænkning. Ja men der er masser af ting, der skal undersøges her. Hvor mange fyringer resulterede de rationaliseringer for 2 år siden i? Hvor mange af de penge er tabt i dag? En masse andre ting skal undersøges, som ikke er spor klarlagt i de bemærkninger, der er lagt frem. Man har haft god tid til det, man har haft 2 år til det. Det fremgår også af ministerens bemærkninger, at allerede i begyndelsen af året – han skriver det ikke præcis, men han skriver i begyndelsen af året – fik man budgetter og regnskaber, hvor man kunne se, at den var gal. Hvorfor skal folketinget så præsenteres – for nu at bruge statsministerens udtryk for et øjeblik siden – for et kupagtigt forslag? Der bliver afsat en eftermiddag til at behandle i erhvervsudvalget, om man skal give 108 mill. kr. ud i skatteyderpenge til disse storaktionærer, og så måske et ekstra møde om et par dage. Det er fuldstændig utålelige vilkår, som ville have været overflødige, hvis man havde rent mel i posen.

Industriministeren (Erling Jensen):

Jeg er ked af at måtte berede hr. Wilhelm den glæde, at jeg ikke kan lide udtrykket kupagtigt, for jeg tror, det fryder ham, hver gang han kan aflevere replikker, som han inderst inde selv har sin tvivl om rigtigheden af, men som ligesom kan vise ham som den store revser af dette folketing.

Jeg kan godt undre mig lidt over, at hr. Wilhelm så fuldstændig firkantet siger nej til at være med til noget som helst i denne sag, men samtidig gør opmærksom på, at han vil have en overordentlig lang række betingelser opfyldt for at anbefale andre at være med.

Jeg skal meget kort sige til hr. Rahbæk Møller, at jeg har rent faktisk svaret, da jeg var oppe sidst, idet jeg sagde, at der er en række oplysninger, der er egnede til at give i udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg lyttede intenst, for jeg fik ikke selv spurgt, men så kom det fra anden side. Jeg havde ventet, at ministeren i det mindste ville have beklaget, at forslaget skulle køres igennem på denne facon så sent på folketingssamlingen. Når erhvervsudvalget skal bydes det, kunne man i det mindste lade være med at betragte det som en selvfølge, at man præsterer det. Da ministeren lægger det sådan op, at vi andre er tossede, fordi vi ikke kan indse det rigtige i dette forslag, kan jeg sige, at vi ikke er indstillet på at gøre det let for ministeren. Vi mener, det er fuldstændig uanstændigt at behandle os på denne facon. Det kan man ikke, hr. minister.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Vi kender alle sammen industriministerens evne til de små fordrejninger, så jeg skal kun af hensyn til andre – for han ved det jo godt selv – sige, at jeg ikke i denne sammenhæng med ét ord har revset folketinget. Jeg revsede faktisk ministeren. Han har vidst det her meget længe, og så kommer han frem med forslaget efter lovkatalog og efter alting, hvor han ved, at der ikke er rimelig tid til behandling af det.

Der er en ting, jeg lige vil korrigere. Vi har ikke afvist at være med til noget som helst omkring Stålvalseværket, overhovedet ikke, men jeg har stillet nogle betingelser op, som i hvert fald ikke er opfyldt med dette forslag. Den første og ufravigelige betingelse må være, at aktionærkapitalen er tabt. Den anden – som andre måske ikke ville stille, men som jeg mener at i hvert fald folk, der ønsker en socialistisk udvikling, burde stille –

[Wilhelm]

er, at der derefter er sådanne perspektiver for den virksomhed, at den ikke går hen og bliver brugt agitorisk og ideologisk mod, hvad man måtte kalde socialisering. Det vil den blive, hvis man kommer rendende med disse støttekrav hver andet år. Det vil blive udlagt som et udtryk for, at det aldrig kan gå, hvis ikke det er på private hænder. Det ønsker vi i hvert fald ikke at medvirke til. Det er værre, end at de private selv lukker den, i virkeligheden. Men det er ikke det samme som at afvise enhver snak om Stålvalseværkets fremtid.

De vilkår, ministeren kommer med i sidste øjeblik, og som der reelt ikke er mulighed for at drøfte og opnå en reel ændring i, er helt unacceptable for os, det skal jeg gerne vedgå.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Da ministeren nu to gange har nægtet at oplyse, hvem der er aktionærer i Stålvalseværket, bliver jeg nødt til at spørge: er det ministerens mening, at disse oplysninger er fortrolige?

Industriministeren (Erling Jensen):

Det er min mening i overensstemmelse med aldeles fast praksis i dette ting at være indstillet på at meddele sådanne oplysninger i udvalgsarbejdet.

Hr. Askjær Jørgensen bebrejder mig, at jeg ikke har beklaget forslaget's sene fremkomst. Jeg forstår godt bemærkningen, hvis jeg havde skrevet det i slutningen af min fremsættelsestale, men jeg har rent faktisk anført beklagelsen i begyndelsen, hr. Askjær Jørgensen, så det burde være slået ind.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Kulturudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om folkebiblioteker m.v. (Lovforslag nr. L 141).
Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Det politisk-økonomiske udvalg (21/5 80):
Udtræder: Ingerlise Koefoed
Ny stedf.: Rahbæk Møller

Socialudvalget (21/5 80):
Udtræder: Knud Lind
Ny stedf.: Maisted

Det politisk-økonomiske udvalg (21/5 80):
Udtræder: Ib Christensen
Nyt medl.: Flygaard

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 22. maj 1980, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 15.34